

سیستمی رامیاریی: النظام السياسي

له هزری بیرمه ندو سیاستمه دار (مامۆستا ئه حمهد کاکه مه حمود)دا

عه بدوللا مهلا ئه حمهد

به یهت، وچه نده ها بواری
گرنگی تری شه رعی، که له
نوسینه کانی دا په نگیان داوه ته وه،
وبه نده به کورتی لیڤه دا له سه ر لایه نی
نیزامی سیاسی له بیری مامۆستادا
ئه دویم:

سیستمی سیاسی ئیسلامی
وپیاده کردنی حوکمی خوای
په روه رداگار لای مامۆستا
ئه حمهد کاکه مه حمود له وسۆنگه یه وه
سه رچاوه ی گرتوه، که پیشه و
ئه بوئه علای مه ودودی ئاماژه ی
پیداوه، که ئه فه رمویت: ... له پووی
پیشه کیشکردن و لابردنی ناشه رعی
(منکر) یه کانه وه، ناشه رعی گه وره
(المنکر الاکبر) پیش ئه وانی تر
ده خریت، که بریتی یه له حوکمپانی
کردن به غه بیری ئه وه که خوای
په روه رداگار ناردویه تیه خوار، (الحکم
بغير ما أنزل الله)، چونکه ناشه رعی
یه کانی تر گشتیان لق وپۆپ و زاده و
به ره می ئه و ناشه رعی یه زله ن!
چونکه کاتیک حوکمی غه بیری خوا زال
بوو، سه رجه م په رسته شه کانی تر
ئه بنه وه به شتی پۆتین و پوکه شیی، و
به پیچه وانه وه له ژیر به عه مه لی
کردنی سیستمی ئیسلامیدا ئه و جار
به ره و به پیاده کردنی راسته قینه ی
سه رجه م بواره کانی شه رعیه ت
ئه دریت، ولیره شه وه مامۆستا
ته نانه ت بو نویتز کردنیش (إقامة
الصلاة) وه ک پیشه کی و پیش

رپوونی ئیسلامی
کوردستان له سایه ی
فیکری ئه م بیرمه ندو
سیاستمه دارو شه رعزان
و که له زانایه وه، توانی
ته وژمیکی ره سه نانه تر
به رپبازه پیروژه که ی
بدات.

بیری پیشه وایان سه ییدقوتب و شیخ
عه بدوللا عه زام و بیرمه نده زه بر
به ده سه ته کانی تر، دوا جار ده کریت
بلیین کاریگه ری کرده یی پیشه و
عوسمانی کوری عه بدولعه زیزی له سه ر
بووه و، به پراکتیکیش دوا ی ئه و
پیشه وایه توانی ره سه نانه جیگا
زانستی ومه کانه ته روحی یه که ی پر
بکاته وه، که ده ره نجامه که ی
ته فسیره که ی ئه و پیشه وایه ی لی
که و ته وه.

مامۆستا ئه حمهد کاکه مه حمود،
بیرمه ندیکی ئیسلامی فیکر فراوانه،
ده کریت له سه رجه م لایه نه کانه وه،
خویندنه وه بو بیروپاوه هزری ئه م که له
پیاوه بکریت، هه ره له سیاسته ته وه،
تانا شتی، وتا سه ره سه تی، وتا

مامۆستا ئه حمهد کاکه مه حمود،
یه کیکه له بیرمه ندو شه رعزان
وسیا سه تمه دارو زانا به رجه سه ته کانی
کورد، ئه و به شیکی ژوری ته مه نی له
ناسینی بنه ماو پره نسپییه کانی
شه رعیه تدا بردۆته سه رو، به شیکی
ژوریشی لی ته رخان کردوه، له
تیگه یشتن له سیستمی سیاسی له
ئیسلامدا و سه ره پای ئه وه ش که خوای
گه وره به شیکی ژیانی ئه م که له
پیاوه یشی کرده ها وچه رخ
پیاده بوون و پراکتیزه کرانی به شیک
له نیزامی سیاسی له ئیسلامدا، ئه م
هزرغانه پایه ره زه ژوریک له بیره
به هیژو به پیژه که ی له فیکری
پیشه و ئه بوئه علای مه ودودی یه وه
وه رگرتوه و سه ره پای ئه وه ی که بیری
ئه م سیاستمه داره ژور نزیکه له

بجولیتہوہ کہ ئو بوی کیشاوه ,
وبوی دیاری کردوہ , وئوانہیش
دہولہ تی ئیسلامی ئہ بن بہ پیوہ ,
ہر ئو ہہ لوئستہ یان بؤدادہ نریت ,
خوای گہورہ لیڑوہ یہ ئہ فرہموت:
(وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا
اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ
دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ
بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا إِنَّهُمْ يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ
بِي شَيْئًا وَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ
الْفَاسِقُونَ). النور(55) خوا بہ لینی
داوہ , بہو کہ سانہ تان کہ باوہریان

ئہ قوزریتہوہو بہ جوریکی ترلیک
ئہ دریتہوہ , (کلمۃ حق یراد بہا
باطل), چونکہ کاتیک زہوی
ونیشتمان قہدری دہ بیت کہ
سیستمی ئیسلامی تیایدا جی بہ
جی بکریت , ولہ وی شہوہ سہرجم
عیبادہ تہ کان پیادہ بکرین و دواچار
ئو زہوی یہی کہ حوکمرانی خوایی
تیادا ئہ بیت , ئو جیگاہ نیشتمانی
ہر مسولمانیکہ چونکہ نیشتمانی
بی ئیسلام , وسیکولار سیستم جی بؤ
ہر مسولمانیک دینیتہ دی ؟
بویہ سہ بارہ ت بہ نیزامی سیاسی

دہستی یہک دینیتہ ئہ ژمار بؤ
پہرہوہردہ کردنی تاکی مسولمان بؤ
ئامانجہ گہورہ کہ گہرپانہوہی
حوکمی خواو پیادہ کردنی
سیستمیکی ئیسلامیہ کہ ئہ گہر
بہوردی سہرنجی نوسینہکانی
ماموستای موفہ ککیر بدہین ئہم
تیگہ یشتنہ مان بہ تہ اوہ تی بؤ پوون
ئہ بیتہوہ . لیڑوہ دا ئو گو تہ یہی
بیرمہ ند (ئیقبالی لہوری) م
بیردہ کہ ویتہوہ , کہ باس لہ پیکہوہ
گری دانی دین ونیشتمان ئہ کات کہ
ئہ لیت : دہ بیت و ہک تیگوشان بؤ

جہنابی ماموستا لہ کاتی بہ سہر کردنہوہی مہ شقی موحاہیدانی باسک

ہیناوه , وہ کردہوہ چاکہ کانیان
کردوہ , کہ بیگومان دہ یانکاتہ جی
نشین لہ زہویدا , ہر وہک ئہوانی
پیش ئہمانی کردہ جینشین , وہ
ٹاینہ کہ یان بؤ دہ چہ سپینی , ئو
ٹاینہ کہ خوا پی پی پازی بووہ بویان ,
وہ ترس و بیمیان بؤ دہ گوری بہ
ٹاسایش و ٹارامی , لہ وکاتہ دا ئیتر

ئیسلامی , نوسیویہ تی : حوکمرانی
راستہ قینہ تہ نہا خوایہ , کہ واتہ
ئہوانہی کہ ہل ئہ ستن بہ
پیادہ کردنی فرمانی خوای گہورہ
لہم سہرزہوی یہدا , وہک
جینشین (حاکم) وان..... واتہ
کہ سیک وہ کیلی حاکم بیت , دیارہ
ئہ بی بہ پی پی ئو نہ خشہ یہ

ٹاین , تیگوشان بؤ نیشتمانی
بکریت , چونکہ دینداری بہ بی
نیشتمان و خاکیکی دیاری کراو
ناکریت , کہ بہ راستی گو تہ یہ کی
ئیجگار جوانہ بہ لام دہ بیت لیڑوہ دا
ئوہ مان بیر نہ چیت کہ ئہم گو تہ یہ
لہ لایہن زور لہ ماموستایان و ہندیک
خہلکی بہرژوہوند خوازوہ

هرمن ده په رستن، وهیچ هاوبه شییه کم بو بریار نادهن، وه هر کس بی بروابی، نه وه به راستی هر نه وانه ن ده رچون له ریگی خوا. نه م نایه ته پیروزه زور به پوونی نه خشه ی ده ولت و سیستمی ساسی دیاری نه کات، چونکه خوی په روه ردگار دوو شتی گه وره ی فه رموه ده له نایه ته که دا:

یه که م: نه وه یه که ئیسلام هه موو کات وشه ی خه لافه ت ناوئه بات، چونکه مرؤف جی به جی کاری به رنامه و سیستمی خویه له سه رزه وی دا که ئیسلامه و حاکمیه تیش ته نها بو نه وه، و مرؤف ده بیئت پیاده ی بکات. وه بوئی نییه زیادو کورت بکات، له و سیستم ونه خشه یه که حاکمی بالابوی کیشاوه.

دوه م: خوا به لینی ته واوی داوه به مسولمانان که بیانکات به جی نشین، وَعَدَ اللّٰهُ الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا مِنْكُمْ..... تاسه رجه م مرؤفایه تی بینه جی به جی کاری به رنامه ی خواله سه رزه وی و سیستمی ئیسلامی بکه نه به رنامه و سیستمی ژیانان. لیره دا ماموستا نه حمده کاکه مه حمود نه فه رمویت: ئا..... نه مه یه دیموکراتی! نه ک دیموکراتی یه ته پوچه له که ی نه وروپا..... نه گه ر به چاویکی ورده وه سه یریکی ئه م (خه لافه) گشتیه بکه ین، که ئیسلامی پیروز هیناویه تی. هر له م روانگه یه شه وه سه باره ت به سیستمی ده سه لات و دیموکراتیه ت به نمونه نه هیئتیه وه و نه فه رمویت: نه گه ر مه به ست له وشه ی دیموکراتیه ت نه وه بیئت، که پرؤگرامیک ده ست نیشان

بکریت، بو ده ولت له لایه ن گه له وه ده سه لات (سولته) یش هر بو گه ل بیئت، نه وا به م مانایه ئیسلام دیموکراتیه تی تیادا نییه، چونکه ئیسلام بریتیه له بریاری خوی گه وره (نه ک هی گه ل) بوگرؤهی ئاده می، ئینجا جینشینه که ی موسولمان نه بیات به ریوه به پیی نه خشه که ی خوی گه وره، به لام جوانترین وشه که په وا بیئت و به کار به ینریت بو ئیسلام له م باره یه وه نه وه یه پیی بلیت (حکومه تی خوی): الحکومة الالهیة، وه (سیؤقراتیه تی ئیسلامی)، که وا بو دیموکراتیه تی ئیسلامی زور زور جیاواز تره له دیموکراتیه تی نه وروپا!

لیره دا بیره په سه نه ئیسلامیه که له بیر هزرقان نه حمده کاکه مه حمود دا درده که ویئت، چونکه هه موو سیستم و ده سه لاتیک له ئیسلامدا ره ت ده کریته وه، وده بی حاکمیه ت ته نها بو خوی په روه ردگار بیئت و هه موو به رنامه یه ک هر جوریک بیئت نه گه ر له سه ر فه رمایشتی خوی بنیات نه نرابیئت نه وا به رپه رچ ده دریتیه وه، هرچه نده له م ریگیه وه، زور لایه ن هه ول ده دن دیموکراتیه ت وه ک به رنامه یه کی بی په له بخه نه به رچاوه، به لام بریار نه حمده کاکه مه حمود له روانگه ی ئیسلامه وه ره تی ده کاته وه، چونکه چوارچیوه ی بریار بوخواو فه رمان بو خوی تیادا دیاری نه کراوه و نه وه ی هه ولی گونجانندی دیموکراتیه ت لیره دا نه دات، ناسنی سارد نه کوتیت و ئیسلام له سه رچاوه دا ره تی کردوته وه! له لایه کی تریشه وه، بیگومان هر سیستمیک پیویستی به وه ده بیئت، که هیزیک

زه بره ده ست وچه کداری له پشتیه وه هه بیئت، تا بتوانیئت، پیاوانه نه وه به رنامه و سیستمه جیبه جی بکات، هرچه نده ماموستا پیی وایه که چه ک هه ولی دواچارو ناچاریه، نه م رایه یشی له کتیی (ناشتی له ئیسلامدا) په نگی داوه ته وه و ژیان ی پر له خه بات و جیهاد و موقاوه مه تی نه م شیخه مواهیده سه لماندویه تی، که تا ناچار نه کرابیئت نه خوی و نه بزوتنه وه ده ست نه مامه که ی په نایان نه بردوته به رچه ک... له م سؤنگه یه وه نه فه رمویت:

ناشتی له ئیسلامدا خالی سه ره کییه، وه ئیسلام هه موو کات خوی نه پاریزی له جه نگی و هه را، که واته جه نگی (حرب) شتیکی ناچاریه، وه به هوی سته م وناپاکیه وه، به ریا ده بیئت، که ناپاکترین سته م هاوه ل بریاردانه بو خوا، وه خراپترین فه ساد ژیره ده سته کردنی به نده یه بوغه بری خوا، ئینجا جه نگی له گه ل نه کری، تاله و سته مه ده ست هه ل ده گری و پوو ده کاته ریگی چاکه و بزگاری نه یگریته بهر... (وَقَاتِلُوهُمْ حَتّٰی لَا تَکُوْنَ فِتْنَةً وَیَکُوْنَ الدِّیْنُ کُلُّهُ لِلّٰهِ فَاِِنْ اَنْتَهُمْ فَاِِنَّ اللّٰهَ بِمَا یَعْمَلُوْنَ بَصِیْرٌ. الانفال (39)). با باوه رداران جه نگی بکه ن له گه ل بی باوه راندا هه تا ئاژاوه و بی باوه ری و بت په رستی نامینیت و ئاین و ملکه چی ته نها بوخودا نه بیئت، جا نه گه ر کؤتاییان هینا، نه وه به راستی خوا به هر کرده وه یه ک که ده یکه ن بینایه. که واته ئیسلام به ناچار ی بریاری جه نگی نه دات، تاحوکم و بریاری خوا له سه رزه ویدا جیگیر بیئت، وه تائه وانه ی داوی خویه تی نه که ن، پیشیل بکرین و سولتان و

دەسە لاتيان نەمىنى. ئىسلام بۇ ھەموو گۆرى زەوى ھاتوۋە، تابىي بە پۇشنىاي بۇيان ولە تارىكى ولئىلايى پزگاربن، بۇيە ئەگەر كەسنىك، ھىزنىك، بەرھەلىستى ۋەستاۋ ويستى ئەو نۇرە بكوژىنىتتەۋە، ئەۋە ئەبىت دەمكوت بكرى ۋە سەرى دپكاۋيشى پان بكرىتتەۋە، تا (كەلىمە)ى، خوا بدرە وشىتتەۋە، ۋە حاكمىت ھەر بۇخوا بىت، كەۋاتە دواجار ئىسلام چەك بەكار دەھىنىت، بۇ ئەۋەى ئەگەر كەسنىك لايدا، لە پزگى پاست ئەۋە ھىزە پاستى بكاۋتەۋە ۋە بىھىنىتتەۋە سەر شارپىگە، ۋە بۇئەۋەى دەستى ناپاكان و ملھورپان بىھستى لەستەم ۋە دەست درىژى، ۋەك پەرۋەردگار ئامازھى پىداۋە: (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَرِّضُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَي الْقِتَالِ إِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ عَشْرُونَ صَابِرُونَ يَغْلِبُوا مِائَتِينَ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ يَغْلِبُوا أَلْفًا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ). الانفال (65) ئەى پىغەمبەر ﷺ ھانى بىرۋاداران بدە، لەسەر جەنگ كىردن لەگەل دوزمنداندا، ئەگەر لە ئىۋەدا بىي، بىست كەسى خۇپاگر زال دەبن بەسەر دووسەد كەسى بى باۋەردا. ۋە ئەگەر سەدكەس لەئىۋە ھەبى، زال دەبن بەسەر ھەزار كەسدا، لە ئەۋانەى بى باۋەرن، بەھۆى ئەۋەى بەپاستى ئەۋانە كۆمەلىكن نافامن. (أَذِنَ لِلَّذِينَ يُقَاتَلُونَ بِأَنَّهُمْ ظَلَمُوا وَإِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ) (39) الَّذِينَ أَخْرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بغيرِ حَقِّ إِلَّا أَنْ يَقُولُوا رَبُّنَا اللَّهُ وَلَوْلَا دَفَعُ اللَّهُ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَهَدَمَتِ صَوَامِعُ وَبِيَعٌ وَصَلَوَاتٌ وَمَسَاجِدٌ يُذَكَّرُ فِيهَا اسْمُ اللَّهِ كَثِيرًا وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ). الحج (40) جەنگ و جىھاد رىگە درا،

بەئەۋە موسولمانانەى شەپان لەگەلدا دەكرى، لە بەرئەۋەى كەبەپاستى ستەمیان لىكراۋە، ۋە بىگومان خوا، بۇسەر خستىيان بەتوانايە، ئەۋانەى كە دەركران، لەمال وولاتيان بەناھەق، تەنھا گوناھيان ئەۋە بوۋ، كە دەيانووت: پەرۋەردگارمان خويە، ۋە ئەگەر خوا خەلكى لەناۋنە بردايە، ھەندىكىان بە ھەندىكىان، بىگومان دەپوخىترا، دىروكلتساۋ كەنىسەۋ مزگەۋتەكان، كە يادى خوالەۋ پەرسستگايانەدا نۇر دەكرا، ۋە بىگومان خوا كەسانىك سەر ئەخات، كە يارمەتى دىنى خوائە دەن. بەپاستى خوا، بەھىزۋە بالادەست و بەتوانايە. (قَاتِلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَلَا يَدِينُونَ دِينَ الْحَقِّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَتَّى يُعْطُوا الْجِزْيَةَ عَنْ يَدٍ وَهُمْ صَاغِرُونَ). التوبة (29). جەنگ بەكەن لەگەل ئەۋانەى كە بىرۋانائىن بەخواۋ بەپۇژى دوايى ۋە بەھەرامىي دانائىن ئەۋەى كە خواۋ پىغەمبەرە كەى ھەراميان كىردوۋە، ۋە مل كەچ ناكەن بۇ ئايىنى پاست، لەۋانەى كىتئىيان پى بەخشاۋە، ھەتا باج وسەرانە دەدەن، بەدەستى خۇيان وبەمل كەچى، لەكاتىكدا ئەۋان سەرشۇرۋ رىسوان. لىرەۋە فىكرى مامۇستا ئەھمەد كاكە مەھمۇد سەبارەت بە حاكمىت ۋە سىستى ئىسلامى پوۋن ئەبىتتەۋە، سەرەپاى ئەۋەى دەرى دەخات كە دەبىت تەنھا حاكمىت بۇ خۋاى پەرۋەردگار بىت، لىرەشا سەرجم بىرەندە بە ھىزەكانى شەرىعت ھەر لە عىزى كوپى عەبدوسسەلامەۋە، تا ئىمام بەنناۋ

سەبىدى شەھىدو شىخ عەززام وكاك ئەھمەدى موفتى زادەۋ عوسمانى كوپى عەبدولەزىزۋ مامۇستا ئەھمەد كاكە مەھمۇد كۆكن، بەلام دەكرىت لىرەدا زياتر نىكىكە لە نىۋان فىكرى مامۇستا ئەھمەد كاكە مەھمۇد وشىخ عەبدوللا عەزام دا بىفامرىتتەۋە، چونكە ئەم دوۋىرەندە خاۋن گوفتاروكردارە لە خالى بانگەۋازۋ دواتر گرئىدانى جىھادۋ پوبەپوۋنەۋەى چەكارىدا نىكىن و كارۋانە بانگەۋاز كارۋ جىھادى يەكەى ھەردوكيان شاھىدى ئەم پاستىن.

ماۋەتەۋە بلانن: رابوۋنى ئىسلامى كوردستان لە ساىەى فىكرى ئەم بىرەندو سىياسەتمە دارۋ شەرەزان و كەلە زانايەۋە، تۋانى تەۋژمىكى پەسەنانە تر بە رىيازە پىرۋزەكەى بدات و بىگومانىشە بە غىابى ئەم پىاۋەش رابوۋنى ئىسلامى زىان مەندە گەرەكەپە، بەلام خۇشەختانە نوسىنەكانى ماۋنەتەۋەۋ دەكرىت لە ئايندەدا نۆژەن كىردنەۋەى رابوۋنى ئىسلامى كوردستان بە گشتىي و بزۋنەۋەى ئىسلامى بە تايپەتى لەسەر بنىات بنرىت. شاىەنى باسە: مامۇستا ئەھمەد كاكە مەھمۇد لە دواى بەسەر بردنى تەمەنىكى كورت بەلام پىرلە ھەلوپست و ھەول و جىھادۋ ناسۋرىي لە پىناۋى مەبدەئەكەيدا لە رۇژى 25-1-2007 كۆچى دوايى كىردۋ لە گۇرستانى (گولان) ولە تەنىشت گۆپى پىشەۋا عوسمانى كوپى عەبدولەزىزۋە لە حشودىكى جەماۋەرى بەرفراۋاندا بەخاكان سىپارد. فسلام عليه يوم ولد ويوم مات ويوم بيعث حيا..